

1. שו"ת ציצן אליעזר חלק יא סימן נה

אם יש לרבנות לתת הכשר לבית מלון שמקבל עליו לא לבשל בשר בחלב ומתנה אבל שלא יפריעו לו להאכיל לאורחיו הרוצים בכך בשר בחלב צונן.
ע"ד אם יש לרבנות כאן בארץ לתת הכשר ולהעמיד משיגה בבית מלון שבעליו מקבל עליו שלא להאכיל למארחיו נו"ט = נבילות וטריפות = ולא לבשל בשר בחלב אבל מודיע מפורש שיאכיל להרוצים בכך מאכלי חלב מיד אחר בשר ואפילו ביחד בצונן, ומתנה שעל המשיגה שיעמידו יהא עליו להתעלם מזה. כי ראה ושמע לכמה גדולים הטוענים שיש להציל מה שניתן להציל למנוע מרשעים שלא יעברו על איסורים, ולהציל מאות נפשות המתאכסנים שם ממאכלות אסורות.

(א) לפענ"ד נראה שבשום פנים אין לרבנות לתת הכשר ולהעמיד משיגה בבית מלון כזה המטיל תנאי ומום בקדשים באותה מצוה גופה שרצונו כאילו לאחזוקי בה למראה עינים, כי פשוט יש בדבר כזה משום נתינת - יד - רשמית לפושעים המלעיגיגים על דברי חכמים ומזלזלים בדברי סופרים ואומרים דין הניין לי ודין לא הניין לי, ויש בזה למעשה לא רק נתינת יד אלא גם נתינת - הכשר לאי זהירות בקלה כבחמורה ולהפרדה בין דברי תורה לדברי סופרים, ואשר למעשה חמורים דברי סופרים מדברי תורה ויש לזיזו בהם ביותר דכל העובר על דבריהם בשאט נפש חייב מיתה כמבואר בעירובין ד' כ"א ע"ב, וכל המזלזל בהם בתמידות (כבנידוננו) נעקר מן העולם כמבואר בסוטה ד' ד' ע"ב ורש"י ותוס' ד"ה נעקר ע"ש.

ונתינת גושפנקא רבנית לבכזאת אני רואה לחמור ביותר על אף שמאידך יצילוהו ויצילו את המתאכסנים ממאכלות אסורות יותר, ואין ההצלה שוה בנזק, ואני קורא על זה את הפסוק כי השתות יהרסון צדיק מה פעל, אם ע"כ יצא מחד גיסא כי ע"י הרשע הזה יהרסו יסודי הכשרות. ודבר מלכות מלכי - רבנן יצאו מאליו כאילו סמכו ידיהם על כך בהסכימם להעלים עין להבזות דברי - סופרים, צדיק מה פעל בהעמדת השגחה לפקוח עין (אם אמנם יוכלו) שלא יעבור על הדאורייתא, היש לך ביזוי דברי חכמים יותר גדול מזה?

(ב) קראנו על כגון זה: צדיק מה פעל כי ידועים המה דברי העקדת יצחק פ' וירא (שער כ') שמבאר שהחטא הקטן כשיסכימו עליו דעת הרבים והדת נתנה בבתי דיניהם שלא למחות בו הנה הוא זמה ועון פלילי וחטאת הקהל כולו ולא נתן למחילה אם לא בפורענות הקהל ומאידך החטא הגדול אשר יעבור עליו איש איש מבית ישראל בסתר ושלא לדעת הרבנים וברשות ב"ד חטאת יחיד הוא והוא שבעונו ימות ע"י ב"ד של מעלה או מטה וכל ישראל נקיים, ובאשר על כן טוב ומוטב שיכרתו או ישרפו או יסקלו החטאים ההם בנפשותם משתעקר אות אחת מהתורה בהסכמת הרבים, ומסיק שמי שלא יקבל זה בדעתו אין לו חלק בבינה ונחלה בתורת אלקית יעו"ש, והדברים מדברים בעצמם ומאלפנו בינה שבשום אופן אין להם לצדיקי ומנהיגי הדור והקהל לבוא בצדקות להציל יחיד או יחידים רבים מעבירות חמורות שעוברים עליהם בזדון תמורת ויתור עקירת אות אחת מהתורה, ולא רק שלא לתת רשות מפורשת על כך אלא אפילו לא תמורת העלמת עין מזה, וכדמדיש העק"י לכתוב מפורש שפלילי הוא וחטאת הקהל כולו אפילו כשהדת נתנה בבתי דיניהם שלא למחות בו וזה בהדיא דלא כמי שרוצה לומר שבדברי העק"י אמורים דוקא כשמורידים את חומר האיסור ולא כשמשיגים שלא יעברו על חומר האיסור ומסכימים שלא למחות כשיעברו על האיסור היותר קל, וזה אינו וכו"ז.

(ג) ולמעשה אי ההמחאה תתפרש בעיני כל כהסכמה למעשה לסוגי בתי מלון כאלה, וברור הדבר כי זה יגרור שהרבה בתי - מלון ששמרו עד כה על הכשרות כנדרש יפרקו עולם מעל צוארם, כי כידוע רבו המתפרצים היום בעו"ה ורק מתוך הכרח ושמירה על פרנסתם מציינים להנדרש מהם בחלקת - הכשרות ובראותם תופעה כזאת יאמרו הותרה הרצועה ויצווחו כלפי הרבנות מה נשתנו אלו מאלו והרבנות תעמוד חסר אונים כלפי דברי הלעג הקלס והשחוק שיטיחו מולם. דלאינשי חמירא אכילת בשר וחלב בצונן כבישולם יחד. ואחרית השמירה על הכשרות מי ישרונה? ואנה אנחנו באים.

(ד) ולא רק שאפשר לדמות זאת למה שמצינו להגאון המהרש"ם ז"ל בגהותיו/בהגהותיו/ בספר ארחות חיים על או"ח סי' תקנ"א אות ל' שעל יסוד דברי העק"י האמורים לא הסכים לבטל המנהג הקבוע שלא לקבוע מקולין פתוחה למכירת בשר כשר בין ר"ח לט"ב = לט"ב באב = אף על פי שע"כ יהיו אנשים פושעים שילכו לטבחי עכו"ם ויקנו בשר טריפה עיין שם, אלא ניתן עוד ללמוד כן בק"ו בהיות וכאמור בכאן המדובר על עקירת מנהג שנהגו אלא על עקירת איסור חמור של אכילת בשר וחלב צונן ביחד שחומרתי ואיסורו פשוט בדברי חז"ל כאילו קיבלום מסיני (וכפי שנתבאר השתקה הרשמית כבלע את הקודש כמוה כהסכמה אלמת לכך).

ובדומה לזה מצאתי בספר שו"ת באר חיים מרדכי ח"ב סי' כ"א שנשאל ע"ד אם להתיר בקהלה מנהג איסור הלעטת אוזות כדי להציל רבים ממכשול, והשיב בחריפות גדולה דלכל השיטות בפשיעה אין אומרים לאדם חטא כדי שיזכה חברך, ולכן ישרים ילכו בס' ולא יטו מדרך התורה שהוא דרך ה' הטוב והישר ולא יעברו גם איסורא קלילא בעת אשר פושעים יכשלו בס' גם כי כשלונם כשלון הרבים דאין אנו אחראין להם, והסמך לזה דברי העק"י, ולאחר מיכן הביא גם דברי המהרש"ם הנ"ל וזן משם בק"ו, כי הרי המהרש"ם דן רק במנהגא בעלמא שאין בזה סרך איסור ובכל זאת בא למסקנא דאין מהנכון לבטל מנהג קבוע בשבילם, וא"כ מכש"כ בהלעטה שרבו הפוסקים לאיסור מדינא גם ע"י בדיקה, ומנהג האיסור איפוא איננו ממנהגא אלא מעיקרא דדינא, יעו"ש, ומ"ש בזה עוד בח"ג סי' כ"ב עיין שם. ובדומה לזה כותב גם בשו"ת בית שערים חיו"ד סי' תכ"ה ע"ש. ומינה ק"ו בן בנו של ק"ו לנידוננו שאין חולק כל שהו על תוקף האיסור והוא כדברנות וכמשמרות נטועים ונתנו מרועה אחד, וכל ישראל ערבים זה לזה שלא להרשות לתת איזה נתינת יד כל שהוא אפילו בעקיפין לעקירתו, ופלילי הוא כשתבוא הכרזה והסכמה מצד הרבנות הממונה מהקהל שלא תמחה על כך ותסכים להמצא אם /עם/ כאלה תחת קורת גג אחת ולתת שתהיה בתמידות בהשפלה רוחנית ובבחינה של לכבוש את המלכה עמי בבית.

(ה) יתר על כן מצינו להמהרש"ם ז"ל במק"א שאפילו במקום שההיתר ברור ויש רק חשש שהדבר יגיע לידי לפני עור או לידי מסייע ידי עוברי עבירה בכל זאת לא הסכים שהדבר יעשה ברשות ב"ד, והיא לו בתשובותיו בח"ו סי' י"ב, שנשאל ע"ד סידור שטר שותפות עם נכרי במרחץ והמרחץ נקרא על שם הנכרי, ואעפ"י שהשיב להיתר, ומשתקף בשאלה שם שע"כ תוגדר הפרצה שם שמסיקים בהמרחצאות של יהודים גם בש"ק ורבים מזיעים ורוחצים בהם, בכל זאת ניער למעשה את ידיו מלהתיר ויעץ גם להשואל /להשואל/ שאין מהראוי שיהי' ההיתר ע"פ ב"ד, והסמך לזה דברי העק"י עיין שם.

והמהרש"ם ז"ל הוא לא יחידי בכגון זה, גם בשו"ת כתב סופר חאו"ח סימנים מ"א מ"ב אחרי הציעו בנידונו שם יסודי היתר ברורים בכל זאת חשש לבסוף לפן יאמרו הותרה הרצועה והתירו פרושים את הדבר ע"ש. [ויש להביא אסמכתא לזה מדברי הגמ' בגיטין ד' פ"א ע"א

דאיתא בנהרדעא לא מבטלי קלא ופירש"י: לא היו נוהגין דייני העיר לשתקם מפני החשד שלא יוציאו קול שמחזיקים ידי עוברי עבירה ע"ש. וגם לרבות הגאון הנצי"ב ז"ל בספרו שו"ת משיב דבר ח"ד סי' מ"ד שמבאר דבמקום שיש חשש שלא יאמרו התירו פרושים את הדבר לא הסכים להתיר למי שהיא אפילו איסור קל כדי שתנצל מאיסור חמור, ובנמקו, דבמקום קלקול הרבים אין לנו רשות להתיר בשביל תקנתה של זו, ועוד, בכלל להתיר איסור בשביל איסור צריך להיות מתון הרבה כי היכי דלא ליתי לידי חורבה ח"ו יעו"ש, ועיין מ"ש בזה גם בספרי שו"ת צ"א ח"ז סי' כ"ב עיין שם, וכמ"כ יעוין מ"ש בזה גם בספר שו"ת צור יעקב סי' י' שאין להשיגה בכגון דא בתקנת הפורצים עיין שם.

ולדעתי נידוננו כולו איתנייהו ביה, ולא עוד אלא שכמעט ברור הדבר שבסופו של דבר יבואו ע"כ לדמות מילתא למילתא ולהקל גם באיסורי תורה וכדמצינו שכותב בדומה לזה בשו"ת מהר"ם שיק ח"א ח"א סימנים צ"ו צ"ז עיין שם, וזהו מלבד מה שברור בעיני שבבית מלון כזה אפילו בשמירה קפדנית לא יוכלו להשיגה שלא יבואו לידי תערובות של כלי בשר בכלי חלב או של התזת שירי פרוזי מאכל מזה לזה וכל כדומה לזה, ועל כגון זה ניתן להמליץ ולומר אין אדם דר עם נחש בכפיפה אחת וכפירושו של רש"י ז"ל בכתובות ד' ע"ב ע"א שמבאר מפני שכשלא ישמר ישכנו, אף זה יבא לידי שתקלקלנו, וכך הדבר בנידוננו באיזה העפת עין כל שהיא של המשגיח (אם בכלל תוכל להיות שימת עין כזאת) תתפורר כל ההשגחה על הכשרות במקום שכזה, וד"ל.

(ו) ועד שנבוא לתת הכשר לבית מלון שכזה שהתעודה שתנתן תהא תעודת - עניות לנוחני ההכשר, מוטב שהרבנות תעמוד על המצפה ותזהיר את הרבים שלא יכנסו לאכול בבית מלון שכזה, ואז בין אם ישמעו לקול האזהרה ובין אם לא ישמעו הרבנות את נפשה הצילה, וכדברי הנביא יחזקאל: ואתה כי הזהרת רשע מדרכו לשוב ממנה ולא שב מדרכו הוא בעונו ימות ואתה את נפשך הצלת (יחזקאל ל"ג - ט). (ז) וכבר הזכרתי לעיל דברי הבאר מים חיים שכותב דכשעוברים במזיד אליבא דכל השיטות אין אומרים לאדם חטא כדי שיזכה חברך, ובאמת הדברים מבוארים גם בשו"ת נודע ביהודה מהדו"ת חאה"ע סי' ז' דמכיון שנכשלים במזיד אמרינן בכגון דא הלעיטהו לרשע ואפילו ברבים, וכדמסביר את דבריו בשו"ת מחנה חיים חאה"ע ח"ג סי' ו' עיין שם. ויעוין עוד בשו"ת חתם סופר חאה"ע ח"א סי' ל"ו שכותב נמי בכזאת ע"ש.

(ח) ועוד זאת דבכגון נידוננו מכיון דגם בעברנו על החטא הקל (אם אפי' נניח שזהו קל) אין אנחנו מזכים אותו - או אותם - רק מאיסור אחד, והבעל מלון ורבים אתו נאחזים עדיין ודבוקים בחטא האחר, בכל כגון דא אין עלינו בכלל חובה להכנס בעול כזה, ואמרינן הלעיטהו לרשע וימות, וכדמצינו להגר"ש קלוגר ז"ל בשו"ת טוט"ד ח"א סי' קע"ח שכותב לנו כהך כללא לדינא דהיכא דאם נעשה לו תקנה לעבירה אחת סוף סוף עדיין יעשה אחרת והתקנה תהא רק שבשעה שיעבור על אחת לא יעבור עוד על השניה, בזה אמרינן כיון שיעבור על אחת בשעה היא ויהיה רשע באותה שעה אין אנו אחראין לו שלא יעשה עוד אחרת עמה רק הלעיטהו לרשע וימות ויעשה גם השניה עיין שם.

(ט) כללו של דבר אפילו אם נסכים לאלה שאומרים שיש בדבר גם צד חיוב להציל כמה וכמה שהם מומרים לתיאבון וכשלא יהא לפנייהם בבית מלון זה מאכלים כשרים לא ינזרו מלאכול בו גם טריפות אבל צד השלילה שישנו בדבר הזה הוא הרבה והרבה ביותר מהצד החיוב, והוא המכריע, וכדנתבאר, והומה לבי על המשגיח שיתמנה במקום זה, דהרי בודאי יחדו לקחת ולמנות משגיח ירא שמים, וא"כ אם בעל נפש הוא הרי יכלו בדמעות עיניו בראותו יום יום מעלים על השלחן בשר וחלב ביחד, דבר כלשעצמו ג"כ איסור ועשרות או מאות אנשים אוכלים בשר וחלב במקום ששמו נקרא עליו. ואין לאל ידו להושיע ואפילו לא להזהירם על כך, דאחרת הרי מיד יפטרו אותו ממשרתו, דכך הא הרי התנאי - הרשעי של בעל המלון שעל המשגיח להתעלם מזה. ותמיד יסור ייסרהו כליותיו אם יוצא ידי שמים, ואם איננו שותף להם באי - התוכחה (עיין שבת נ"ה), ואם יתעלם באמת ולא יראה ולא יעמוד עליהם בשעת אכילתם זאת הרי יוכלו להטריף כל מערכת - כלי - הכשרות, ויצא שכרו בהפסדו. (ואכמ"ל בעיקר מצות התוכחה בכגון זה עיין במ"ב סי' א' בבא"ה סעי' א' ובסי' תר"ח סק"ח ובביאור הלכה עיין שם).

(י) על כן לדעתי מכל הבחינות אסור לרבנות לתת הכשר וגושפנקא כל שהוא על סוג בית מלון שכזה, אלא עליה להכריז ולהזהיר בני האדם שלא יגאלו נפשם לאכול בבית מלון זה, ומחיצת הכרם שנפרצה אומרים להממונה גדור.

2. שו"ת יביע אומר חלק ח - יורה דעה סימן יב

אחרי עתרת החיים והשלום וכל טוב סלה. הריני מאשר בזה קבלת ספרו החשוב שו"ת ציץ אליעזר חלק י"א ומאד נהנתי מאמרותיו היקרות אמרות ה' אמרות טהורות איישר חיליה לאורייתא. כן ירבה וכן יפרוץ להגדיל תורה ולהאדירה לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא. בבריאות איתנה ונהורא מעליא לאורך ימים ושנות חיים ושובע שמחות וכל טוב.

(א) ואמרתני להעיר על מ"ש הדר"ג בספרו הנ"ל... ובאמת שאין לדמות נ"ד לדברי העקדה, כי רב המרחק ביניהם, ולא קרב זה אל זה, כי אילו היה הדבר בידינו להעמיד דגל הדת על תלה, בודאי שהיה עלינו למחות בכל תוקף וליסור את החטאים בנפשותם, ובפרט את מכשילי הרבים, אבל בדור יתום זה אשר בעוה"ר אין מי שיכול ויודע להוכיח, ומכ"ש למחות, והחופש והדרור והמתירנות שולטים בכל עוז, הרי ידוע לכל שתפוסת כל בתי המלון במדינה מלאה פה לפה במשך חדשים רבים בימות השנה, ורבים אנשים תמימים מיראי ה' הבאים כתיירים לא"י אינם מעלים על דעתם שיש בתי מלון בארצנו הקדושה שאינם כשרים, ונכנסים לשם ואוכלים ושותים כל צרכם בלי שום פקפוק, ואם לא יהיה משגיח ירא שמים בכל מלון ומלון, עם תעודת הכשר, יכניסו בעלי המלון נבלות וטרפות ובשר בחלב ממש וכל מרעין בישינ אל בית מלונם, ונמצא שאנו מכשילים רבים מיראי ה' באכילתם לתומם נבלות וטרפות, בין באונס בין ברצון, כי לא תמיד ימצאו מקום בבית מלון שהוא כשר למהדרים, להתארח בו במשך שהותם בארץ. והנה בנידון העקדה רצו בית דין לעשות בקום ועשה לטהר את הפנויות ולעבור על הפסוק לא תהיה קדשה בבנות ישראל, כדי להציל הנואפים מעון אשת איש, וזה בודאי לא יעלה על הדעת לעשות כן, שבזה יוקל האיסור על הפורצים לזנות, בחושבם שהם עושים ברשות ב"ד, ופירצה קוראת לגנב, ואדרבה מבואר בשו"ת הריב"ש (סי' תכה) שאף שבדורות הראשונים היו הבתולות טובלות בסוף ימי טומאתן, משום שהורות, בדורות האחרונים גזרו חכמי ישראל לבטל הטבילה מהן, כדי שלא יבאו לידי מכשול, וכבר כתב הרמב"ן בפירושו התורה שיש אזהרה לבית דין שלא יניחו לבנות לבנות ישראל להפקיר עצמן לישב בעינים על הדרך או בקובה של זונות כדי לזנות לכל הבא אליהן וכו'. ע"ש. (וע' בשו"ת רב פעלים ח"ד (ח"ו"ד סי' טז), ובס' מור ואהלות פוסק (דף פד סע"א), ובס' גופי הלכות על הל' נדה (סי' קצה, במשנת סופרים עמוד כז). ובס' מטה אפרים (סי' תרו בקצה המטה ס"ק יד). ודו"ק) אבל ב"ד התעודה של הרבנות הראשית מעידה שהמטבח של המלון כשר תחת פיקוחו של משגיח ירא שמים, ואכן הדבר כן, אלא שיש אנשים רשעים שדוקא רוצים לאכול מאכלי חלב אחר בשר, ונפש רשע אותה רע, ועונו ישא האיש ההוא וכל ישראל נקים, שהרי אין יד הב"ד במעל הזה, וכל חשקם ורצונם הוא רק לספק אוכל כשר באמת לאורחים המתארחים בבתי המלון. והרוצה לסמוך עליהם ולאכול בכשרות עליו נאמר צדיקים ילכו בם, והחטאים בנפשותם שרוצים דוקא לאכול מאכלי חלב אחרי בשר, עליהם נאמר ופושעים יכשלו בם, ועכ"פ אין לזה שום שייכות למתן התעודה של הרבנות המעידה שהאוכל כשר, שכל מטרתם כדי שכל איש ירא ה' יוכל למצוא מנוח במלון הקרוב אליו, ולסמוך על הכשרות שבמלון, שנעשית תחת פיקוחו של משגיח ירא שמים מטעם הרבנות הראשית, ולהציל רבים מעון. [וגדולה מזו כתב בשו"ת אגרות משה ח"ו"ד סי' נג.]

ב) ועינא דשפיר חזי להרשב"א בתשובה חלק ה' (סימן רלח) שכתב, ודע כי לשון רכה תשבור גרם, ולעולם כל מישר דרך להסיר המכשלה מן העם צריך לעלות מן הקלה אל החמורה, ואחר כוונת הלב הדברים אמורים. וכבר ידעת מה שאמרו חז"ל (בנוזר כג ב) גדולה עבירה לשמה ממצוה שלא לשמה. וכבר הראו לנו רבותינו מועצות ודעות במה שהזכירו (ע"ז טז א), אמר רב יהודה אמר שמואל, של בית רבי היו מקריבים (מס ודורון למלך) שור של פטם ביום אידם, חסר ארבע ריבבן שאין מקריבים אותו היום אלא למחר. (שהוציא ארבע ריבואות דינרים לבטל שלא יקריבוהו ביום אידם אלא למחרת). חיסר עוד ארבע ריבבן שאין מקריבים אותו כל עיקר. ומסיק, דרבי מיעקר מילתא בעי, וסבר יעקר ואתי פורתא פורתא. והנה זאת שמענה ואתה דע לך עוד כי אי אפשר לנהוג בכל האנשים במדה אחת, וזכור נא ענין אדונינו מלכינו דוד אשר נהג להעלים עינו מיואב ושמעי, אף על פי שהיו בני מות, שאמר כי היום ידעתי שאני מלך על ישראל, כי לכל זמן מזומן, והעלמת עין מן העובר והחוטא לעתים מצוה היא, והכל לפי צורך השעה. והחכם מעלים עיניו לעתים בקלות עד אשר יחזקו זרועות העומדים על הפקודים, והעלמת עין בדבר זה מצוה רבה היא וכו'. ע"ש. הנה לימדנו דרך ההנהגה הישרה במועצות ודעות ודבריו דברי אלהים חיים....

ג) ומה שנסתייע כת"ר מדברי המהרש"ם בהגותו בספר ארחות חיים (סי' תקנ"א אות ל), שעל יסוד דברי העקדה הנ"ל, לא הסכים לבטל המנהג הקבוע שנהגו לסגור האיטליזים של בשר מראש חודש אב עד לאחר תשעה באב, אף על פי שעל ידי כך יהיו אנשים פושעים שילכו לאיטליזים של עכ"ם ויקנו מהם בשר נבלות וטרפות. ע"כ. הנה גם אנכי בעניי הבאתי דברי המהרש"ם, בשו"ת יביע אומר ח"א (חאו"ח סי' ל אות טו) והוספתי עוד כמה גדולים שכתבו כן, אולם אין זה ענין לנ"ד, כי שם אין לחוש לתקנת החוטאים שיעשו בשאט בנפש לקנות בשר נבלה וטרפה למלאת תאותם, ולגרום פירצה של ביטול מנהגי ישראל, שכל אחד מהקצבים יפתח האיטליזי שלו למכירת בשר בפרהסיא, עד שיתבטל מנהג כשר זה שפשט בכל תפוצות ישראל, וכמ"ש בשו"ת זכר יהוסף (סי' קצט) בד"ה ונידון. ע"ש. וכבר אמר על זה הרשב"א פורץ גדר ישכנו נחש. אבל כאן אנו חוששים לתקנת האנשים התמימים יראי ה' שימצאו בשר כשר במלון הקרוב אליהם, ולא יתגאלו ח"ו בנבלות וטרפות. ואעיקרא דברי המהרש"ם הנ"ל אינם מוסכמים לכל הדעות, כי בשו"ת הרי בשמים ח"א (סי' נח) נשאל ג"כ בנידון שחל יומא דשוקא בשבוע שחל בו ט' באב, ורבו כמו רבו פושעים אשר התאוה תגבר עליהם לאכול בשר, ואם לא ימצאו בשר כשר יאכלו נבלות וטרפות מאיטליזי של גוים, האם יש להתיר לשחוט כדי שיהיה מצוי להם בשר כשר, ולא שבקי היתרא ואכלי איסורא. וכתב, דבנ"ד דלא קאי בתרי עברי דנהרא שיכולים להשיג בשר מהגוים, אם שוחטים ומספקים להם בשר ליכא משום לפני עור, כמ"ש בע"ז (ו א), ואף על פי שמבואר בתוס' שבת (ג א) שעכ"פ יש איסור מדרבנן משום מסייע ידי עוברי עבירה, אולם י"ל לפי מ"ש הפמ"ג א"ח (סי' קסג בא"א סק"ב) שאיסור מסייע לא שייך אלא באיסור דאורייתא, ולא באיסור דרבנן, דהר"ל גזרה לגזרה, ולכן באיסור זה שהוא חומרא מדרבנן ליכא איסור מסייע, גם י"ל דהיכא שיש לחוש לקלוקל גדול מזה ליכא איסור מסייע... הגע עצמך אטו נוכל לפקח על האורחים שבחדרי המלון שלא ידליקו ויכבו החשמל שבחדריהם, וכן שאר חילולי שבת, וטהרת המשפחה, בעת שהייתם במלון, אף על פי שיש לחלק בין הנושאים, מכל מקום קושטא קאי שעלינו להציל מה שניתן להציל, וכי"ב למדנו להועיל מדברי רבינו הרמב"ם בשו"ת פאר הדור (סי' קלב) וז"ל: ואף שע"פ הדין הנתען על השפחה ונשתחררה לא ישאנה לכתחלה, פסקנו להקל, מפני תקנת השבים, ואמרנו מוטב שיאכל רוטב ולא יאכל בשר, עצמו, וסמכנו להתיר שישאנה, על אומרים ז"ל: "עת לעשות לה' הפרו תורתך". וע"ע במ"ש הראש"ל יש"א ברכה בשו"ת ישא איש (חאה"ע סי' ז). ובשו"ת טוב טעם ודעת קמא (סי' רל), ובשו"ת תעלומות לב ח"ג (סי' כט) בד"ה את. ובשו"ת אחיעזר ח"ג (סי' ס"ו). ובשו"ת דרכי שלום (סי' נ). ועוד. וכן כת"ר בספרו הנוכחי (ציץ אליעזר ח"א סי' עט) הסתמך עליו. וראה עוד משי"כ בשו"ת יביע אומר ח"ד (חיו"ד סי' ז) לדון להקל בנ"ד, והבאתי תנא דמסייע לן הוא הגאון רבי משה פיינשטיין שו"ת אגרות משה (חיו"ד סי' נב), שנשאל בנ"ד, וכתב, שאע"פ שבדואי אין להתיר שום איסור אפי' מדרבנן בשביל רשעים שאומרים שאם לא יתירו להם יעברו על איסורים חמורים דאורייתא וכו', מ"מ בנ"ד איני רואה שום חשש מלהנהיג כשרות במסעדה זו, ואפילו יהיה מי שיעבור לתת מאכלי חלב אחר ארוחת בשר למי שירצה בכך, שהרי עיקר ההכשר הוא על המאכלים שהם כשרים, ולא על המוכרים וכו'. ולכן דבר גדול הוא להנהיג שם כשרות על ידי משגיח החרד לדבר ה', ובר דעת שלא יוכלו לרמותו, ולהציל מאות אנשים מלאכול מאכלות אסורות, ואף המונע כמה שאפשר מן הרשעים שלא יעברו על האיסורים. למצוה גדולה תחשב לו, דבמתני' (פרק ה' דמעשר שני) קרי להו צנועים, וגם הרמב"ם (בפרק ט' מה' מעשר שני) כתב שטוב לעשות כהצנועים. ובפרט שיש מהם שאינם יודעים חומר האיסור, והם כתינוק שנשבה בין העכו"ם. עכ"ת. ד. וכבר כתבנו שיש בזה הצלה גם לתיירים יראי שמים הבאים מחו"ל, ואינם מעלים על דעתם שיש בארץ ישראל בתי מלון שאינם כשרים, לכן מצוה רבה על הרבנות הראשית להכשיר בתי מלון ומסעדות לאורחים הבאים לשם, ולגדור הפרצה שבידם לגדור, ולמנות משגיח קבוע ירא וחרד לדבר ה', ובר דעת שיוכל לעמוד על המשמר של הכשרות. וזכות הרבים תלויה בהם. והנלע"ד כתבתי .

3. שו"ת יחל ישראל סימן לח

א. פעמים רבות נתקלים אנו בתלונות של אורחים בבית מלון שמתנוססת בפתחו תעודת כשרות אך המלון עצמו אינו שובת, משרד הקבלה פתוח, אולם האוכל פתוח לאורחים מן החוץ הבאים ומשלמים, לא פעם גם נערך מופע באולם של המלון, אך בעל המלון טוען שהאוכל כשר והוא מוכן גם שהרבנות תשלח משגיח נוסף לוודא זאת, ומאידיך איך אפשר לטעון שהמלון כשר .

לכן מן הראוי הוא להנהיג, במקביל לדרגות הכוכבים של משרד התיירות, דרגות מגיני דוד אשר יראו שמי שיש לו חמישה מגיני דוד פירושים שהאוכל המוגש הוא כשר "גלאט", ובמלון כולו מורגשת אוירת השבת ואילו מגן דוד אחד פירושו שהאוכל הוא כשר אך אין אחריות של הרבנות על אוירת השבת ועל טיב המופעים במלון .

על קביעת הדרגות, למי יש לתת מגן דוד אחד, מה מסמלים שני מגיני דוד וכן הלאה, צריכה לשבת ועדה מטעם הרבנות הראשית עם נציגי התאחדות בתי המלון ומשרד התיירות ולגבש דרכי פעולה .